

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

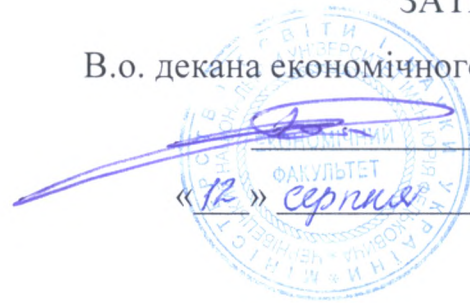
Кафедра фінансів і кредиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана економічного факультету

/Р.І. Грешко

«12» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«Фінансові ринки, інструменти та інститути»

Вибіркова

**Освітньо-професійна
програма**

Фінанси, банківська справа та страхування

Спеціальність

**072 Фінанси, банківська справа, страхування
та фондовий ринок**

Галузь знань

07 «Управління та адміністрування»

Рівень вищої освіти

третій (освітньо-науковий)

Факультет

економічний

Мова навчання:

українська

Чернівці – 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінансові ринки, інструменти та інститути» складена відповідно до освітньо-наукової програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», затвердженій рішенням Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 27.05.2024 року, протокол № 8 та введена в дію наказом ректора № 184 від 29.05.2024 р.

Розробники:

Харабара В.М., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту

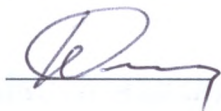
Викладачі:

Харабара В.М., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту

Погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Фінанси, банківська справа та страхування» і затверджено на засіданні кафедри фінансів і кредиту

Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року

Завідувач кафедри

Нікіфоров П.О.

Схвалено методичною радою економічного факультету

Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року.

Голова методичної ради економічного факультету Грешко Р.І.

Мета навчальної дисципліни поглибити у здобувачів цілісне уявлення про механізми функціонування сучасних фінансових ринків, опанувати різноманітні фінансові інструменти та зрозуміти роль основних фінансових інститутів, навички аналізу ризиків та вибору оптимальних інвестиційних рішень для досягнення фінансових цілей.

2. Пререквізити. Навчальна дисципліна «Фінансові ринки, інструменти та інститути» відноситься до вибіркової компоненти та згідно структурно-логічної схеми ОНП слухається здобувачами у другому семестрі першого року навчання паралельно із такими дисциплінами, як «Фіскальне та монетарне регулювання економіки», «Сучасні платіжні системи». Вивчення дисципліни «Фінансові ринки, інструменти та інститути» вимагає від здобувача засвоєння таких обов'язкових дисциплін: «Студії з фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку», «Статичний аналіз в економіці», а також є підґрунтям для проходження педагогічної практики і підготовки дисертаційної роботи.

3. Результати навчання. Відповідно до освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» (ОНП: «Фінанси, банківська справа та страхування») вивчення дисципліни сприяє поглибленню компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальні та фахові компетентності

ЗК01. Здатність застосовувати спеціальні інструменти і методи, необхідні для виявлення і розв'язання суттєвих проблем у сфері професійної діяльності та науки, розширення та переоцінки уже існуючих знань і професійної практики, продукувати нові ідеї на межі предметних галузей і здійснювати власні дослідження.

ЗК02. Здатність до організації, планування, реалізації та коригування поетапного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням принципів академічної доброчесності, пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел з відповідним критичним аналізом.

ЗК05. Здатність вільно спілкуватися з питань, які стосуються сфери наукових проблем, з колегами, широкою науковою спільнотою та суспільством в цілому із застосуванням академічної української та іноземної мови у дослідженнях та професійній діяльності.

СК01. Здатність розбудовувати наукове світорозуміння у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК02. Здатність до формулювання наукових проблем і завдань та розробки стратегій їх розв'язання на основі інтеграції знань з різних наукових сфер та застосуванням системного підходу.

СК03. Здатність віднаходити методи, необхідні для виконання наукових досліджень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку на відповідному фаховому рівні, для досягнення наукових результатів, які формують нові знання.

СК04. Здатність до впровадження результатів власних досліджень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку в науково-

педагогічну діяльність та професійну практику у галузі «Управління та адміністрування»

Програмні результати навчання

ПРН01. Мати необхідні концептуальні знання, самостійно мислити, генерувати нові ідеї та гіпотези в рамках фінансової науки та на межі предметних галузей і здійснювати власні дослідження.

ПРН02. Уміти здійснювати повний та різнобічний пошук наукової інформації, її систематизацію та аналіз.

ПРН03. Мати навички самостійного здійснення наукового дослідження, гнучкого мислення, бути відкритими до нових знань, уміти оцінювати результати самостійної окремої роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток та навчання інших.

ПРН08. Самостійно визначати і формулювати нааукові завдання та розробляти стратегії їхнього вирішення шляхом інтеграції знань різних наукових сфер і з застосуванням системного бачення.

ПРН11. Вміти критично оцінювати сучасні соціально-економічні процеси в країні та у світі, усвідомлювати тенденції глобальних змін у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

4. Опис навчальної дисципліни

4.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни «Студії з фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку»												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	3	90		10	20			60		залік

4.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма навчання					
	Усього	л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Генеза наукових поглядів розвитку фінансових ринків 1. Теоретичні засади дослідження фінансових ринків. 2. Економічна природа та функції фінансових ринків. 3. Сучасна структура фінансових ринків.	8	2	2			4

Тема 2. Зміст категорії інфраструктура ринку 1. Поняття терміну «інфраструктура ринку». 2. Функції, види, форми інфраструктури ринку. 3. Сегменти та елементи інфраструктури ринку. 4. Класифікація інфраструктури ринку за індивідуальними ознаками.	12	2	2			10
Тема 3. Характерні особливості фінансових інструментів 1.Завдання фінансових інструментів. 2. Функції фінансових інструментів. 3. Класифікація фінансових інструментів.	8	2	2			4
Тема 4. Банківські інститути як основні учасники грошового ринку 1.Організаційно-нормативні засади посередницької діяльності комерційних банків в Україні. 2. Особливості механізму функціонування кооперативних банків в Україні.	12	2	2			10
Тема 5. Небанківські фінансові установи кредитного ринку 1.Фінансові аспекти функціонування кредитних спілок. 2. Роль страхових компаній у перерозподілі фінансових активів. 3. Факторингові та лізингові компанії у розвитку фінансового ринку. 4. Структурні підходи, щодо оцінки діяльності ломбардів на фінансовому ринку. 5. Фондові біржі, як інфраструктурні одиниці фінансового ринку. 6. Адаптивні напрями удосконалення фінансового ринку.	8	2	2			4
Тема 6. Складові фундаментального аналізу фінансових ринків 1. Сутність фундаментального аналізу фінансового ринку. 2. Класифікація чинників, що використовуються у фундаментальному аналізі. 3.Методи фундаментального аналізу фінансового ринку.	9		3			4
Тема 7. Основи технічного аналізу фінансових ринків. 1. Сутність та головні принципи технічного аналізу фінансового ринку.	9		3			4

2. Методи технічного аналізу фінансового ринку. 3. Графічні методи технічного аналізу фінансового ринку.						
Тема 8. Психоданаліз учасників фінансових ринків. 1. Сутність індивідуальної психології інвесторів та спекулянтів на фінансових ринках. 2. Феномен паніки на фінансових ринках. 3. Теорія рефлексивності Дж. Сороса та методичні аспекти її практичного застосування.	12		2			10
Тема 9. Особливості інтеграції інститутів фінансового ринку України до світового сектору фінансових технологій. 1. Сутність та стадії розвитку світового сектору фінансових технологій. 2. Передумови розвитку фінтеху в Україні. 3. Напрями розвитку інститутів інфраструктури фінансово-кредитного ринку України.	12		2			10
Усього годин	90	10	20			60

**Примітка:* теми, винесені на самостійне вивчення

4.3. Зміст індивідуальних завдань для самостійної роботи аспіранта

№ п/п	Завдання полягають в аналізі проблем функціонування окремих сфер фінансової системи на національному та глобальному рівнях	К-сть годин
1.	Еволюція розвитку інфраструктури фінансових ринків.	10
2.	Ціноутворення на фінансовому ринку на різні фінансові активи	10
3.	Фінансові механізми фондового ринку.	10
4.	Новітні форми фінансових інструментів.	10
5.	Адаптаційні властивості інструментів ринку грошей до цифрових технологій.	10
6.	Інструменти міжнародного перерозподілу фінансових ресурсів.	10
	Усього:	60

5. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Для викладання навчальної дисципліни «Фінансові ринки, інструменти та інститути» можуть бути використані наступні освітні технології:

Використання онлайн-презентацій: вони можуть бути створені викладачем або здобувачем та включати пояснення концепцій, приклади і вправи, щоб здобувач міг краще зрозуміти матеріал. Використання платформ

для веб-конференцій, таких як Zoom або Google Meet, дозволяє здобувачам та викладачам спілкуватися в режимі реального часу. Викладач може проводити лекції, задавати запитання та спілкуватися зі здобувачами.

Використання соціальних мереж: використання платформ соціальних мереж, таких, наприклад, як Facebook або Telegram може стимулювати активну комунікацію між здобувачами та викладачем. Це дозволяє здобувачам ділитися думками, задавати запитання та обговорювати теми, пов'язані з функціонуванням фінансових систем національного і глобального рівнів.

Використання онлайн-платформ для навчання: Існують спеціалізовані онлайн-платформи для навчання (до прикладу Київська школа економіки), які надають доступ до курсів з фінансових дисциплін. Ці платформи можуть містити відеоуроки, завдання, оцінювання та форуми для обговорень.

Ці технології можуть використовуватися окремо або в поєднанні з:

- вербальні методи (лекція, бесіда, диспут, пояснення, розповідь тощо);
- практичні методи (практичні роботи);
- пояснювально-ілюстративні методи;
- проблемно-пошукові методи;
- ситуаційні завдання;
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Методи оцінювання:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- презентація результатів виконаних завдань;
- розв'язування практичних ситуацій;
- можливість зарахування результатів отриманих у рамках неформальної освіти;
- підсумковий контроль – залік.

6. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

6.1. Критерії підсумкового оцінювання

Навчальний матеріал розподілено за дев'ятью темами, п'ять із них оцінюються максимально по вісім балів, чотири, які виносяться на самостійне опрацювання – по п'ять балів. Сумарно під час навчання здобувач може отримати максимально 60 балів; ще максимально 40 балів він може отримати під час заліку.

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, фіксований виступ, творча робота, наукова публікація) відповідь здобувача, презентація матеріалів з аналізу заявлених тем.

Форма підсумкового контролю – залік.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- презентація результатів виконання індивідуальних завдань;
- презентація результатів виконання командних завдань;
- ділові ігри;
- розв’язування практичних ситуацій;
- тестування;
- письмові контрольні роботи.

6.2. Розподіл балів, які отримують здобувач

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)									Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	40	100
8	8	8	8	8	5	5	5	5		

T1, T2 ... T9 – теми навчальної дисципліни.

6.3. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

7. Рекомендована література

7.1. Основна

- Алескерова Ю. В. Фінансовий ринок: підручник. Хмельницький, 2019. 324 с.
- Ганзюк С. М. Фінансовий ринок: конспект лекцій. Кам’янське: ДДТУ, 2022 р. 64 с.
- Закон України “Про ринки капіталу та організовані товарні ринки” від 23 лютого 2006 року № 3587- IX зі змінами від 22.02.2024 р. [URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text)
- Рамський А. Ю., Жукова Ю. М., Обушний С. М. Ринок цінних паперів у питаннях та відповідях : навч. посіб. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 228 с.
- Ринок фінансових послуг: навч. посібник./ укл. О.В. Третьякова., В.М. Харабара., Р.І. Грешко Чернівці: Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 118 с.
- Ринок фінансових послуг: підручник / Приказюк Н. В., Лютий І. О., Пікус Р. В., Рожко О. Д. та ін.; за ред. Н. В. Приказюк. Київ : ФОП Ямчинський О. В., 2019. 757 с.

7. Приходько Д.О. Основи біржової діяльності : підручник. Харків : ФОП Бровін О.В., 2021. 280 с.
8. Сич Є., Ільчук В., Гавриленко Н. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2023. 428 с.
9. Стратегія фінансового сектору України до 2025 року. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Strategija_financovogo_sectoru_ua.pdf
10. Фінансовий ринок: навч. посібн. / Н. В. Трусова, С. А. Нестеренко, І. Є. Якушева та ін. Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2021. 236 с.

7.2. Допоміжна

1. Борисюк, О., Матвійчук, Н., Хмелярська, Л. Особливості розвитку фінансового ринку України під час війни. Економіка та суспільство. 2024. № 60. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-76>
2. Бірюк Д. Залучення фінансово-інвестиційних ресурсів у фінтех сектор фінансової системи України. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2024. №1 (37), Сс. 339-349. URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/309856/301247>
3. Бороденко Т. М., Горбань М. І. Банки як професійні учасники фондового ринку: роль, функції та вплив на ринок державних облігацій. 2024. URL: <https://econp.com.ua/index.php/journal/article/view/96/75>
4. Гатаулліна Е., Клименко М. Сучасний стан та перспективи розвитку похідних цінних паперів в Україні. Економіка та суспільство. 2022. № 38. URL: <file:///C:/Users/roman/Downloads/1286%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-1238-1-10-20220602.pdf>
5. Зайцев О., Олондар А. Огляд функціонування та розвитку ринку похідних цінних паперів. Вісник СумДУ. Серія «Економіка». 2020. № 3. URL: https://visnyk.fem.sumdu.edu.ua/issues/3_2020/25.pdf
6. Кравчук Н., Луцишин О. Фінансовий ринок України під час війни: реалізація функціонування. Світ фінансів. 2022. № 4(73). Сс.112-128. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1564/1572>
7. Краснова І. В., Вовк Є. О., Головін А. Ю. Тенденції цифрової трансформації фінансового ринку. *Успіх і досягнення в науці*. 2024. № 6(6). Сс.820-832. . URL: <file:///C:/Users/Home/Downloads/14300%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-14364-1-10-20240903.pdf>
8. Obydiennova T., Kharabara V. , Zabashtanskyi M. , Nazarko S. , Havronskyi A. The impact of digital transformation on the innovative development of economic systems. Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development. 2024. Vol. 46. №. 1. Pp. 63-70. ISSN 2345-0355. Гіперпосилання на журнал у базі WoS: <https://ejournals.vdu.lt/index.php/mtsrbid/article/view/5412/3202>
9. Харабара В.М., Грешко Р.І., Харабара В.І. Фондовий ринок України: стан, актуальні проблеми та перспективи. Молодий вчений. 2024. № 6(130). Сс.195-200. URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/6233/6095>
10. Харабара В.М., Грешко Р.І., Третьякова О.В. Поведінкові фінанси: сутність та основні теоретичні блоки. Ефективна економіка. 2021. Випуск 4. Київ. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2021/107.pdf

8. Інформаційні ресурси

Офіційні сайти органів державного управління України та міжнародних фінансових організацій

1. Кабінет Міністрів України – [http:// www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua)
2. Міністерство фінансів України – <http://www.minfin.gov.ua>
3. Національний банк України – [http:// www.nbu.gov.ua](http://www.nbu.gov.ua)
4. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України - www.nssmc.gov.ua
5. Організація економічної співпраці та розвитку (OECD) <http://www.oecd.org/>
6. Міжнародний валютний фонд – <http://www.imf.org/>

Офіційні сайти науково-дослідних інститутів і центрів, пошукових систем:

1. База українського законодавства в Інтернет – www.lawukraine.com
2. Інститут глобальних стратегій – www.igls.com.ua
3. Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова – www.uceps.org

Офіційні сайти наукових і електронних бібліотек:

1. Електронна бібліотека – www.lib.com.ua
2. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича – <http://library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>
3. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – www.nbuv.gov.ua